

Spørsmål 193 (2021) fra Tanja Vatnås (SP): Konsekvenser av pandemien for sykehjemsbeboere

Til:	Rådmannen	Dato:	04.10.2021
Fra:	Tanja Vatnås (SP)	Saksnr:	21/00070-195
		Deres ref:	

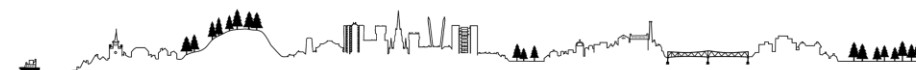
Pandemien har fått konsekvenser på mange områder både lokalt og nasjonalt. Mange har betalt en høy pris, og noen har dessverre betalt en langt høyere pris enn andre. Som en konsekvens av pandemien stengte norske helseinstitusjoner, dette skjedde også i vår kommune. Pårørende ble avslått fra muligheten til å besøke og følge opp sine kjære i et halvt år, de var tvunget til å overlate omsorgen til kommunen.

På dt.no kunne vi i dag lese historien om 91 år gammel Frida Tomtum, en historie som berørte mange. Jeg tror vi alle er enige om at det Frida har opplevd ikke samsvarer med det vi som kommune ønsker for våre gamle. Saken om Frida viser svikt på så mange områder at det gir grunn til bekymring for om dette handler om en systemsvikt.

Spørsmål:

1. En pandemi er en ekstraordinær situasjon som vi heldigvis ikke opplever så ofte og dermed så har vi heller ikke fått trent på å gjennomføre de planer som foreligger for slike ekstra ordinære situasjoner. Det er dessverre flere signaler som kan tyde på at vi ikke har lykkes fullt ut i pandemihåndteringen når det gjelder oppfølging av gamle hjemmeboende med hjemmetjenester og sykehjemsbeboere. *Hvilke planer, om noen, er under utarbeidelse/iverksatt fra kommunens, fylkets eller statens side for å få en så fullstendig oversikt som mulig over konsekvenser pandemien har hatt på disse to gruppene? Dersom det ikke foreligger planer vil Rådmannen iverksette undersøkelser for å få denne oversikten?*
2. Drammen kommune har mange dedikerte og dyktige ansatte i HSO-området, ansatte som går på jobb hver dag for å utgjøre en forskjell for tjenestemottakerne. Vi vet at de ansatte har hatt en svært krevende arbeidshverdag gjennom pandemien. De har blitt pålagt mye ekstra ansvar (bl.a. dekke sosiale behov i fravær av pårørende og frivillige) og et omfattende smittevernregime som er svært ressurskrevende. Har kommunen hatt en generell oppbemanning som følge av alle de ekstra arbeidsoppgavene? *I så fall i hvilket omfang og innenfor hvilke områder?*
3. I hvor mange klagesaker til Statsforvalteren som omhandler kommunens tilbud til hjemmeboende med hjemmetjenester og sykehjemsbeboere har kommunen fått kritikk i hhv 2020 og hittil i 2021?

Styring og eierskap

4. Som medlem i hovedutvalget for helse, sosial og omsorg har jeg flere ganger opplevd at det er via Drammens Tidene jeg blir kjent med saker der klager eller tilsyn har ført til kritikk fra Statsforvalteren. *SP mener det er viktig at politikerne i HSO informeres om tilsynssaker der det er avdekket svikt i tjenestene. Hva er rådmannens forslag til hvordan dette kan gjøres/etableres?*
5. Bystyret i Drammen vedtok språkkrav til kommunalt ansatte. Til tross for dette kommer det stadig tilbakemeldinger der manglende norskkunnskaper i flere deler av HSO-området problematiseres. Også i denne saken. Til tross for et politisk vedtak tyder mye på at det fortsatt gjennomføres ansettelser inne HSO-området som ikke er i tråd med det politiske vedtaket. Det er viktig for Sp at kommunenes ansatte har et språknivåer som muliggjør ukomplisert kommunikasjon med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere. Hvilke krav til norsk kunnskaper stiller kommunen til ansatte i HSO-området. *Hva mener rådmannen er forsvarlig nivå i norsk språkkunnskap for å kunne arbeidet med pasientnære oppgaver?*
6. *Andelen ufaglærte ansatte er høy i hjemmetjenester og sykehjem. Hvor stor andel av vaktene er dekt av ansatte uten offentlig autorisasjon som helsepersonel ? Har denne andelen økt under pandemien?*

Svar

1. *Hvilke planer, om noen, er under utarbeidelse/iverksatt fra kommunens, fylkets eller statens side for å få en så fullstendig oversikt som mulig over konsekvenser pandemien har hatt på disse to gruppene? Dersom det ikke foreligger planer, vil Rådmannen iverksette undersøkelser for å få denne oversikten?*

Drammen kommune vil evaluere konsekvenser av pandemien og kommunen vurderer nå hvordan denne skal innrettes. Drammen kommune er allerede i gang med et arbeid for å analysere ettervirkninger av pandemien for kommunens innbyggere. I tillegg vurderes det, som en del av kommunens system for styring og utvikling, bruk av brukerundersøkelser og innbyggerundersøkelser for å få bedre informasjon om brukeropplevd kvalitet på tjenestene, uavhengig av pandemien.

2. *Har kommunen hatt en generell oppbemanning som følge av alle de ekstra arbeidsoppgavene? I så fall i hvilket omfang og innenfor hvilke områder?*

Både i hjemmetjenestene og ved sykehjemmene har det vært oppbemanning. Ved enkelte virksomheter har man gjennomført en generell oppbemanning med 1 vakt på dag og kveld i tillegg til normal grunnbemanning.

I forbindelse med at det har vært pasienter i karantene har det blitt satt inn ekstra bemanning for å sikre ivaretagelse av beboerne. Blant annet har det ved flere sykehjem vært kohortinndeling som innebærer at pasienter og ansatte ikke har hatt anledning til å bevege seg/ arbeide på tvers av avdelinger. Dette har gitt behov for ekstra bemanning. Dette har også medført behov for ekstra innleie på natt for å unngå at nattevaktene beveget seg mellom avdelingene.

Når sykehjemmene har hatt kohortinndeling, har det vært særlig oppmerksomhet på å kunne gi personsentrert omsorg og også mulighet for, blant annet, digital kommunikasjon med pårørende. Det er blitt gitt tilbud om et visst aktivitetstilbud ved den enkelte kohort innenfor de krevende rammebetingelsene som pandemien førte med seg. Dagsentrene har vært stengt i perioder under pandemien, og ansatte fra kafeteria og dagsenter har blant annet blitt brukt som ressurser til å kunne fokusere ekstra på mat og ernæring.

Under smitteutbrudd på sykehjem har det vært satt inn betraktelig mye mer bemanning enn grunnbemanning, slik at man skulle klare å håndtere alle ekstra oppgavene et smitteutbrudd utløser.

Noen brukere sa fra seg hjemmetjenester fra kommunen under pandemien. for enkelte av hjemmetjenestene har dette medført mindre pågang på tjenestene og derav mindre innleie/vikarbruk enn i en normalsituasjon.

3. I hvor mange klagesaker til Statsforvalteren som omhandler kommunens tilbud til hjemmeboende med hjemmetjenester og sykehjemsbeboere har kommunen fått kritikk i hhv 2020 og hittil i 2021?

Kommunen har fått kritikk i til sammen to saker fra 2020 og fram til i dag. I tillegg har Statsforvalter tre saker under behandling, samt en ferdigbehandlet klagesak der klager ikke fikk medhold.

4. *SP mener det er viktig at politikerne i HSO informeres om tilsynssaker der det er avdekket svikt i tjenestene. Hva er rådmannens forslag til hvordan dette kan gjøres/etableres?*

Rådmannen er prinsipielt enig i at det er viktig at Hovedutvalget får informasjon om klage-/ tilsynssaker der det er avdekket svikt i tjenestene. Samtidig er det viktig å ta hensyn til privatlivet til enkeltpasienter, brukere og ansatte.

Rådmannen vil foreslå at Hovedutvalget primært får informasjon om forhold der statsforvalter peker på forbedringsområder i årsevalueringen. I alvorlige saker og saker med offentlig interesse/ mediaoppmærksomhet, bør hovedutvalget informeres så raskt som mulig enten i første mulige hovedutvalgsmøte eller på annen egnet måte i samråd med hovedutvalgets leder.

5. *Hvilke krav til norsk kunnskaper stiller kommunen til ansatte i HSO-området? Hva mener rådmannen er forsvarlig nivå i norsk språkkunnskap for å kunne arbeidet med pasientnære oppgaver?*

I henhold til kommunens rutine for språkkrav ved nyansettelser har Drammen kommune følgende krav til språkkunnskaper¹ ved rekruttering til stillinger i helse og omsorg:

Stilling	Skriftlig	Muntlig
Leder	B2	B2
Sekretær	B1	B1
Høgskoleutdannelse eller høyere utdannelse (spl, ergo, fysio mm)	B2	B2
Stilling med krav om fagbrev	B1	B1
Medarbeider uten fagutdanning	A2	B1
Miljøarbeider	A2	B1
Fagrådgiver	B2	B2
Fagkoordinator	B2	B2
Teknisk leder	B1	B1
Lege og leger i turnus	B2	B2
Bioingeniør	B2	B2
Driftsansvarlig	B1	B1
Arbeidsleder	B2	B2
Rådgiver	B2	B2
Konsulent	B1	B2
Andre stillinger	A2	A2

¹ For forklaring av innholdet i de ulike nivåene, se: [tabell-rammerverk-spraak.pdf \(uio.no\)](#)

Personell som jobber med pasientnære oppgaver, må kunne forstå og gjøre seg forstått i møte med pasienter og brukere. Det stilles derfor høyere krav til muntlig nivå enn til skriftlig nivå for blant annet medarbeidere uten fagutdanning. Omsorgstjenestene følger kommunens språkkrav ved ansettelser. Kommunen har i tillegg egne opplæringspakker for å styrke norskkunnskapene til ansatte som har behov for å forbedre sine kunnskaper i norsk. Flere medarbeidere går i disse dager på språkkurs i regi av Drammen kommune.

Rådmannen mener at de kravene som stilles i dag er på et riktig nivå som balanserer kravet til forsvarlige norskkunnskaper med det stadig økende behovet for arbeidskraft i helse- og omsorgstjenestene.

6. Andelen ufaglærte ansatte er høy i hjemmetjenester og sykehjem. Hvor stor andel av vaktene er dekt av ansatte uten offentlig autorisasjon som helsepersonell? Har denne andelen økt under pandemien?

Andelen vakter som er besatt av ansatte uten offentlig autorisasjon som helsepersonell er beregnet på bakgrunn av utførte vakter i uke 10 og 11 i henholdsvis 2020 og 2021. Telletidspunktet er valgt for å telle på likt tidspunkt begge år og for å få første telletidspunkt før nedstengningen av Norge som følge av pandemien.

Andelen vakter gikk ned fra 21,8% i 2020 til 20,5% i 2021. Tallene for 2021 baserer seg på et høyere antall vakter på grunn av oppbemanning i tjenestene. Det betyr at antall vakter dekt av ansatte uten offentlig autorisasjon er høyere enn i 2020, men andelen er lavere.

Det er få av de ansatte i omsorgstjenestene i Drammen, og som er uten formell autorisasjon som helsepersonell, som ikke er i et kvalifiserings- eller utdanningsløp for å bli helsefagarbeider, sykepleier e.l. Det er stort behov for mer kvalifisert arbeidskraft både nå og i årene som kommer. Det er derfor høy oppmerksomhet på å gi ansatte muligheter til å få formelle kvalifikasjoner og på å legge til rette for at ansatte som allerede er i et utdanningsløp kan fullføre sin utdanning.